

Barselsregler - Barriere for fri bevægelighed over Øresund

Versionsdato: 1. september 2007 Forfatter: Anna-Lena Gustafsson

Hvad er problemet: *Hvordan påvirkes borgere med en hverdag på begge sider af Øresund*

Grund tanken i Danmark og Sverige är att båda föräldrarna ska ha möjlighet att vara hemma med sina små barn.

Reglerna i Öresundsregionens två länder är att föräldrar lagen styrs av var du är anställd. Arbetar mamman eller pappan i Danmark styrs föräldraledigheten av Danmarks regler och är modern eller fadern anställd i Sverige är det Sveriges regler som gäller.

Problemet uppstår när de två systemen ska integreras i en familj med en person socialförsäkrad i Sverige och en i Danmark.

Resultat blir ofta att familjens ena eller andra part mister föräldradagar med sina barn på grund av att samordningen mellan Danmark och Sveriges familjepolitik inte har tillgänglig information inför en planerad graviditet och att Öresundsregionens regler inte har det lilla barnet i fokus.

Hvorfor er det sådan: *Kort forklaring og historik*

I Danmark är ledigheten uppdelad i olika perioder med start 28 dagar före beräknad nedkomst.

Före förlossning

Efter förlossning

Graviditetsorlov

Barselorlov

Föräldraorlov

Mamman 4 veckor +/-

Kan bli längre eller kortare

14 veckor

32 veckor +8 veckor + 6 veckor

Föräldraorloven kan förlängas med 8+6 veckor

Pappan

Ingen

2 veckor

(Föräldraorlov)

32 veckor

plus möjlighet att dela de
8 + 6 föräldradagarna med
modern

I Danmark måste den enskilda ha ett avtal med sin arbetsgivare för att få en inbetalning på pensionen under föräldraledigheten.

I Sverige är föräldrar ledigheten uppdelad i 390 sjukpenninggrundande föräldradagar och 90 garantibelopps dagar som i princip kan fördelas fritt mellan föräldrarna. Ett undantag är att av de sjukpenninggrundade dagarna är 60 dagar öronmärkta till mamman och 60 dagar till pappan om föräldrarna har delad vårdnad av det lilla nyfödda barnet.

Om båda föräldrarna är bosatta och arbetande i Sverige har **ingen** mamma eller pappa möjlighet att ta de öronmärkta lediga sjukpenninggrundande dagarna med barnet från den andra föräldern.

Föräldraledigheten i Sverige kan tas ut med max utbetalning med 7 dagar i veckan eller med endast 1 dag i veckan fram till barnet är 1 ½ år. Flexibiliteten och rörligheten i hela systemet är stor mellan föräldrar och över tiden fram till barnet blir 8 år.

Den förälder som varit mest hemma eller haft den minsta inkomsten under barna åren kompenseras i det svenska pensionssystemet.

Hvad kan løse problemerne: *Opstil ét eller flere løsningsforslag og argumentér*

Om mamman arbetar i Danmark och tar ut sin föräldraledighet enligt Danska regler ska det inte påverka pappans rättigheter om han är socialförsäkrad, skatteskyldig och boende i Sverige. De 60 öronmärkta sjukpenninggrundande dagarna som är öronmärkta till ena föräldern ska ingen annan kunna röra vid delad vårdnad. Detta ska gälla för alla föräldrar i Sverige och inte diskriminera någon förälder, dvs. det ska inte vara möjligt att diskriminera någon bara för att man är boende i Öresundsregionen.

Pendlare över Öresund ska inte behöva mista rättigheten till att vara föräldralediga med sina barn bara för att man börjar arbeta på andra sidan sundet. Med andra ord ska ett barns födelse generera föräldradagar som varken det östra eller västra landet om Öresund skall kunna ta ifrån någon individ eller förälder till ett nyfött barn.

Danmark och Sverige bör se över reglerna för samordning i Öresundsregionen mellan de två ländernas regler. Förenkla och ta ansvar för medborgarna i regionen när det gäller rätten att vara hemma med en ny Öresunds medborgare.

Relevante cases og domstolsafgørelser: *Henvist til relevant baggrundsmateriale og eksempler*

Idag kommer alla nyblivna föräldrar in till försäkringskassan i **Sverige** med frågor angående föräldraledighet och alla får beskedet 480 dagar varav 90 är garantidagars nivå, varav 60 sjukpenninggrundande dagar är öronmärkta till fadern och 60 dagar till modern och ingen annan kan röra dessa dagar.

Ingen, inte ens Öresunddirekt kan tydligt tala om för en familj att tar mamman ut sina 4+46 veckor i Danmark och går dessutom över planerad tid för förlossning kan den "helsvenske" pappan (En man som bor och är anställd i Sverige) förlora sina 60 föräldralediga dagar med ersättning på sjukpenninggrundande nivå och barnet är inte ens ett år. Barn under ett år har svårt att få plats på dagis i Sverige.

En annan märklighet är att avräkningen mellan Danmarks och Sveriges regler kan ta föräldralediga dagar från familjen på grund av att den danska graviditetsledigheten kan starta en fredag och det dras då 7 dagar från den svenska föräldraledigheten. Resultatet blir att 4 dagars ledighet (mån-tors) med det lilla barnet försvinner ifrån familjen i Öresundsregionen.

Var finns informationen?

Svaret finns till hälften i lagtexten i Lag om allmän försäkring (SFS1962: 381, Kap 4, § 9a), men ingenstans finns den tydliggjord eller i en informationsvänlig form för en Öresundsborgare. Information till blivande pappor i Öresundsregionen kan knappast se en varningstriangel innehållande riskerna man får ta om man skaffar barn med en danskanställd kvinna ens i lagtexten.

En planerad föräldraledighet utan relevant eller korrekt information avslutas oftast i en stor kris inom familjen när planerade lediga dagar med små barn försvinner och det uppstår ett akut behov av en dagis plats. Allt på grund av att informationen inte är tydlig nog och kan dessutom ha olika innehåll beroende på vem du talar med.

En förälder som byter anställningsland tätt efter barnets födelse förlorar rätten till föräldradagar, på grund av att alla föräldradagar styrs av var du är socialförsäkrad. Förlorare är åter det lilla barnet som kan behöva börja på dagis före 11 månaders ålder men inte få någon på grund av att det är för litet.

Forslag til aktiviteter fra Foreningen ÖresundsBorger: *Hvad skal vi gøre ved det?*

En analys och genomgång av Danmarks och Sveriges regler för föräldraledighet med familjen och det lilla barnet i fokus när en samordning mellan Öresundsregionens länder skapas för att plocka bort barriärer och diskrimineringar mot individer.

En utredning bör ha en hög prioritet med tanke på att Danmark regler nyligen har ändrat sig och att båda föräldrarna har möjlighet att vara lediga 32 veckor med en som bär dagpenge och en som har rättigheten att vara ledig i 32 veckor med det lilla barnet.

Hur påverkar det en Familj som är socialförsäkrad i båda länderna i Öresundregionen?